

Milieu, de zorg van vandaag

Havo
Economie
2009-2010
Versie 1
(Keuzemodule)

Inhoudsopgave 'milieu, de zorg van vandaag'

Inhoudsopgave	pag. 2
Intro	pag. 3
1. Milieu en Plicht?	pag. 5
2. De consument: kiezen voor groen of?	pag. 7
3. De producent: technologie en keuzes	pag. 9
4. Schone en vuile overheden?	pag.11
5. Concreet: vlees noch vis?	pag.12

Intro

Iedereen weet dat er iets mis dreigt te gaan met het klimaat. De mens heeft de afgelopen decennia zodanig geleefd dat de atmosfeer op een grote schaal vervuild is. Zondanig vervuild, dat het ten koste gaat van het leefcomfort van mensen, dieren en andere levende organismen. Het broeikaseffect wordt gezien als de uitingsvorm van dit gedrag. Er zijn nog steeds mensen die vraagtekens zetten bij het feit of de aarde daadwerkelijk opwarmt. Hoewel altijd zeer goed bekeken moet worden of conclusies van wetenschappers kloppen, is het bij de klimaatverandering zo dat de meeste wetenschappers het hier nagenoeg over eens zijn. Los van dat: als we wachten tot het bewijs definitief geleverd is, zijn we te laat om maatregelen te nemen. Dan is het probleem zo ver gevorderd dat er niet veel meer aan gedaan kan worden. Ook om een andere reden moet er iets aan het milieuprobleem in de vorm van de uitstoot van broeikasgassen worden gedaan. Vervuiling kan gezien worden als een verspilling. Een producent die iets produceert en die daarbij afvalstoffen in het milieu loost, heeft eigenlijk een economische schadepost. Iets wat ingekocht is of geproduceerd wordt, wordt namelijk niet gebruikt. Vervuiling kan daarmee worden gezien als een kostenpost.

Opdracht 1

Ismelda beweert dat verspilling tot vervuiling leidt; Floris beweert dat vervuiling verspilling is. Laat met twee redeneringen zien dat Floris en Ismelda allebei gelijk kunnen hebben.

Opdracht 2

Rob stelt dat je vervuiling kunt zien als een kostenpost die vooruitgeschoven wordt. Deze kostenpost wordt min of meer afgewenteld op andere groepen mensen, of mensen die nog niet geboren zijn. Laat met twee voorbeelden zien dat deze stelling kan kloppen.

Op het gebied van milieuvervuiling en bestrijding van die vervuiling zijn al veel maatregelen genomen. Maar er moeten nog veel maatregelen volgen die de vervuiling verder terugdringen.

De overheid heeft diverse mogelijkheden:

1. Wetten. Om de toepassing van de maatregelen mogelijk te maken, kan de overheid wetten uitvaardigen die zaken verbieden of verplicht stellen.
2. Subsidies en heffingen. Zo kan de overheid zorgen dat het voor consumenten en producenten aantrekkelijker wordt om het leefklimaat te verbeteren.

Naast de overheid zijn er nog andere groepen die iets kunnen/moeten doen om de achteruitgang van het milieu te beperken. In hoeverre mensen bereid zijn om zich in te spannen of leuke dingen willen op offeren voor een beter milieu, bepaalt uiteindelijk of en hoezeer we erin slagen het milieu en onze aarde te redden/behouden. Dat er iets moet gebeuren, beseffen de meeste mensen wel. Maar wie het initiatief moet nemen en vooral wie dat moet betalen (of wie zijn vervuilende gewoontes moet opgeven), daar is men het nog niet zo over eens... Een uitdaging voor de mensheid! Milieuvervuiling en uitputting van hulpbronnen is namelijk iets dat je niet als land in je eentje kunt oplossen. Het is een probleem dat de hele mensheid aangaat, inclusief de toekomstige generaties.

In de volgende hoofdstukken lopen we de diverse groepen eens langs en kijken we wat ze zouden kunnen of moeten doen. Maar eerst denken we even na over mijn en jouw rechten en plichten. Mocht je enigszins pessimistisch zijn ingesteld rondom (het oplossen van) milieuproblemen, dan kan je op zoek gaan naar bijvoorbeeld het bedrijf dat in 2009 de Wijffels innovatieprijs ontving... Een bedrijf dat een broeikasgas (in dit geval CO₂) juist als grondstof gebruikt bij de productie van textielverf...

http://www.rabobank.nl/bedrijven/servicemenu/nieuws/rabobank_nieuws/winnaar_herman_wijffels_innovatieprijs

1. Milieu en plicht?

Als baby word je geboren in een bepaald gebied waar tal van zaken al aanwezig zijn. Je kunt denken aan een zee met minder vissen, omdat er in het verleden overbevissing was. Of aan een haven waarin je een boot kunt aanmeren als je gevaren hebt op diezelfde zee. Ook zijn er kaarten die (digitaal) aangeven hoe je het beste naar die haven kan varen etc..

Opdracht 3

Beschrijf twintig zaken die er in de nabijheid van je geboortelocatie naast het 'milieuprobleem' al waren toen jij geboren werd en die jij 'gratis' kreeg...

In een land zijn er tal van bezittingen waarvan iedereen, of een bepaalde groep gebruik kan maken. Denk bijvoorbeeld aan de bibliotheek met al haar boeken, dvd's en tijdschriften. Maar ook de wegen, de huizen, of de rioleringen.

Opdracht 4

Om dit bezit te verkrijgen zijn er ook schulden gemaakt, zoals de staatsschuld. Uit die schuld volgen rente- en aflossingsverplichtingen. Stel dat je het milieuprobleem als een schuld beschouwt die je als samenleving hebt.

- Wat zou je dan zien als de verplichtingen die er uit voortvloeien?
- En vind je dat deze verplichtingen direct moeten worden uitgevoerd, of dat deze verplichtingen over de tijd mogen worden uitgesmeerd? Motiveer je antwoord.

Opdracht 5

Denk je dat we met ons bezit (bijvoorbeeld in de vorm van kennis over tal van zaken) die zogenaamde milieuschuld kunnen aflossen?

Opdracht 6

Een econoom beweert dat de milieucrisis een uitdaging is voor de samenleving. Crisis betekent in het Chinees ook kans/uitdaging.

- a) Is het aanpakken van de milieuproblemen vanuit de (Nederlandse) samenleving een plicht of niet? Geef argumenten.
- b) Vind jij dat je je persoonlijk ook moet bezighouden met de milieuproblemen. Geef argumenten waarom wel of waarom niet.
- c) Gelden de argumenten die je bij b. hebt genoemd ook voor een inwoner uit bijvoorbeeld Mali? Motiveer je standpunt.

Een econoom zegt dat op grond van het principe van arbeidsverdeling sommige mensen zich met het probleem bezig moeten houden, terwijl anderen dat niet hoeven.

- d) Noem een argument voor deze stelling en een argument tegen deze stelling.

Opdracht 7

Uit het bovenstaande verhaal wordt duidelijk dat ook op het gebied van de milieuproblematiek sprake is van een "prisonersdilemma". Licht deze stelling toe.

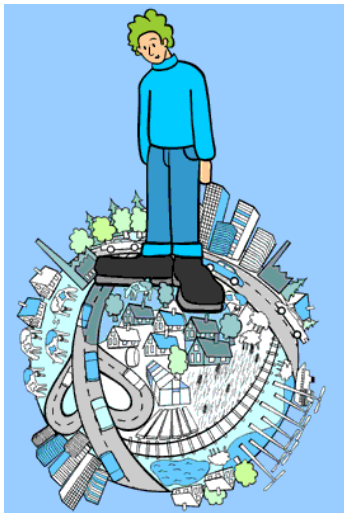
Conclusie: de milieucrisis vormt een uitdaging voor de huidige en toekomstige generaties, waarbij niet alleen bedacht moet worden vanuit het idee dat het probleem door anderen is veroorzaakt en dat er sprake zou zijn van een 'schuld' maar ook dat die zelfde anderen tal van zaken hebben achtergelaten die zeer waardevol zijn en die ook een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van diezelfde milieucrisis. Over de mate waarin de crisis moet worden opgelost, en wanneer en door wie zijn echter verschillen van mening en valt vaak geen eenduidig antwoord te geven. Dat is onderdeel van een politiek en maatschappelijk debat.

2. De consument: kiezen voor groen of...

De vervuiling vindt plaats door bedrijven, door consumenten, door overheden (in dit land en in andere landen). Laten we beginnen met de consument.

Opdracht 8

- Geef tien voorbeelden van maatregelen die jullie als gezin kunnen nemen om het milieu minder te belasten (en die jullie wellicht al gedaan hebben).
- Geef drie voorbeelden van maatregelen die je als gezin zou kunnen nemen om het milieu zelfs te *verbeteren*.

Opdracht 9

- Bezoek de site www.klimaatvoetafdruk.nl of www.voedselafdruk.nl en bepaal wat voor jullie huishouden jullie 'voetafdruk' is.
- Vergelijk de uitkomst met een andere klasgenoot en bepaal waardoor dit verschil ontstaat.
- Vind je –als hij meer vervuilt- hij voortaan een grotere bijdrage aan de verbetering van het milieu moet leveren? (BV. de docent zegt dat de grootste vervuilers voortaan de klas moeten schoonvegen) Licht toe.
- Probeer bij een vijftal van de genoemde vragen te achterhalen hoe het verband tussen de antwoorden en de voetafdruk gelegd kan worden. Laat daarmee zien hoe het verband tussen het antwoord en de grootte van de voetafdruk (de milieubelasting) is.

Opdracht 10

Een leerling beweert dat als je het milieu niet wilt belasten, je het beste maar stil op je plaats kan blijven zitten en kan gaan zitten mediteren. Omdat hij daar echter geen zin in heeft, beweert hij dat we daarom maar moeten accepteren dat het milieu beschadigd raakt. Ga met je buurman of buurvrouw (of met je klas) in discussie rond deze stelling. Leg deze stelling eventueel ook voor aan de docent(e) biologie of aardrijkskunde.

Opdracht 11

- a) Zoek op internet uit hoe er gedacht werd over de eerste jaren dat er in Nederland treinen reden, en hoe men nu kijkt naar het vervoermiddel trein. Een econoom beweert nu dat blijkbaar geaccepteerd moet worden dat technologische ontwikkeling nu eenmaal eerst gepaard gaat met veel vervuiling, en dat dit later verandert. Nu kunnen we met onze kennis veel betere producten ontwikkelen die veel minder vervuilend zijn.
- b) Noem een voorbeeld van een product waar dit inderdaad voor geldt.
- c) Als je kijkt naar Plasma televisies geldt de stelling van deze econoom dan ook?

Opdracht 12

Albert beweert dat iemand die rijk is meer vervuult en daarmee meer bijdraagt aan vervuiling dan een arm iemand die veel minder consumeert. Mandy is het in het geheel niet eens met deze stelling.

- a) Probeer te bedenken hoe beide leerlingen tot hun stelling kunnen komen.
- b) Wat zou de rol van de overheid kunnen zijn om de mate van vervuiling bij verschillende consumenten te verminderen?

Conclusie: de consument zorgt ieder voor zich bij voor een bepaalde mate van vervuiling en ook in een bepaalde mate bij het oplossen van dit probleem. Of mensen dit doen, hangt deels af van hun mogelijkheden, hun keuzes en normbesef, maar ook van hun economische positie. De overheid kan het gedrag beïnvloeden door diverse maatregelen, zoals het verbieden van de verkoop van bepaalde producten, het heffen van specifieke heffingen of het geven van publieksvoorlichting of het verstrekken van specifieke subsidies

3. De producenten: technologie en keuzes

De producenten vervuilen ook. Eigenlijk is het moeilijk om niet te vervuilen! Het gaat daarom niet zozeer om het vervuilen, maar om de mate van vervuiling. En wat voor vervuiling het is en of er schonere alternatieven zijn. Roepen dat alle vervuiling moet ophouden is makkelijker gezegd dan gedaan!

Opdracht 13

Noem voorbeelden van milieubelasting die plaatsvinden bij de productie van een auto.

Opdracht 14

In hoeverre heb je als consument invloed op de mate van vervuiling als het gaat om het overbruggen van bepaalde afstanden met de auto?

Opdracht 15

Breng in kaart wat voor beslissingen de consument neemt als het gaat om het overbruggen van een bepaalde afstand, waarbij hij kan kiezen tussen de auto en de trein. Ga daarbij uit van een consument die van Nijmegen Centrum naar het Centrum van Amsterdam wil. En van een consument die van een bepaald dorp bij jou in de buurt naar een dorp tien of veertig kilometer verderop wil.

Opdracht 16

- In hoeverre kan de autoproducent zorgen dat het reizen met minder vervuiling gepaard gaat?
- Kan je nu zeggen dat als de producent zorgt dat de vervuiling van de autorit minder vervuילend is, de auto milieuvriendelijk is?
- Kijk in je eigen tijd (of als de docent het ook leuk vindt) op Uitzendinggemist.nl de uitzending "AFVAL IS VOEDSEL" van de VPRO. Beantwoord dan opnieuw de vraag hoe een autoproducent een bijdrage kan leveren aan de vermindering van het milieuprobleem.

Opdracht 17

Een klasgenoot (Frank) beweert dat voortaan in de ontwerpfase van een product zeer expliciet rekening moet worden gehouden met het milieuaspect van de productie en consumptie van een bepaald product. Dit omdat we in een samenleving wonen waar de consument constant moet consumeren en constant wordt verleid tot consumeren.

- a) Ben je het eens met dit idee?
- b) En hoe zou je dat idee (cradle to cradle) in het geval van bijvoorbeeld de productie van een nieuw vliegtuig voor je zien?
- c) Denk je dat producenten het eens zijn met de beweringen van Frank? Motiveer je antwoord.
- d) Als de producenten zodanig produceren dat ze rekening houden met de productie- en consumptiemogelijkheden in de toekomst, en dat deze geen gevaar lopen, dan spreekt men over **duurzaam produceren**. Geef een voorbeeld van duurzaam produceren.

Als de producent niet alleen kijkt naar milieu (planet), maar ook naar mensen (people) en winst (profit of prosperity) dan spreekt men van **maatschappelijk verantwoord ondernemen**.

Opdracht 18

- a) Ga na of en hoe de volgende twee bedrijven streven naar maatschappelijk verantwoord ondernemen: de Hema en TNT-post.
- b) Is een organisatie als jouw school ook bezig met maatschappelijk verantwoord ondernemen? Licht toe waarom je vindt dat dit wel of niet zo is.
- c) Noem een vijftal maatregelen, die de plaatselijke bakker zou kunnen nemen als ze (nog meer) maatschappelijk verantwoord wil ondernemen.

Conclusie: bedrijven hebben via hun beleid ook invloed op de mate waarin zij vervuilen (of niet). Deze keuze hangt natuurlijk af van de beschikbaarheid van bepaalde technologieën om dit te doen, maar ook van de wil om deze technologieën te ontwikkelen en toe te passen. Bepaalde ondernemingen kijken in dat kader niet alleen naar winst, maar dus ook naar milieu en mensen (people, planet, prosperity). Dit heet maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bedrijven letten natuurlijk ook op wat de concurrenten doen en of de consumenten bereid zijn meer voor het product te betalen.

4. Vieze en schone overheden?

Overheden kunnen ook in meer of mindere mate vervuilen. Bekijk de volgende video en lees daarna onderstaande tekst:

<http://www.plaats.nl/apeldoorn/videos/SvmovLeg50w/the-whisper-apeldoorn/>

Poepdiesel, brandstof van de toekomst

Een mens produceert 8 liter diesel per jaar. Via het toilet. In Oslo willen ze dat gebruiken om de stadsbussen te laten rijden. De bus pakken in de Noorse hoofdstad Oslo is vanaf 2010 een opmerkelijke ervaring. Grote kans namelijk, dat het ding rijdt op je eigen uitwerpselen. De stad wil haar complete vloot bussen laten rijden op diesel gemaakt van poep.

Dat is een briljant idee. Ieder mens produceert per jaar zo'n 8 liter diesel in de vorm van stront. Je hoeft het bij de rioolzuivering alleen maar op te vangen. Vermenigvuldig die 8 liter met de kwart miljoen mensen van Oslo, en je

hebt genoeg energie om 80 bussen elk 100.000 kilometer per jaar te laten rijden.

Het is niet alleen een – ahum – schone en duurzame manier om brandstof te produceren, poepdiesel is nog goedkoper ook. Een liter reguliere diesel kost in Noorwegen momenteel 1,20 euro. De gemeente Oslo denkt de menselijke brandstof voor drie eurokwartjes per liter te kunnen produceren.

Milieudeskundigen zijn razend enthousiast. Oslo spaart door dit project 30.000 ton kooldioxide per jaar. En voor wie bang is dat er luchtje aan de zaak zit, je schijnt er helemaal niets van te ruiken. Ook iets voor Nederland?

(bron: <http://www.fagt.nl/?p=181a>)

Opdracht 19

- Vind je dat andere gemeenten ook dit soort bussen moeten aanschaffen?
- Geef met een aantal voorbeelden aan hoe een lokale overheid een bijdrage kan leveren aan het verminderen van de vervuiling.
- Waarom kan niet elke gemeente zo'n duurzaamheidsbeleid doorvoeren (of kan dat volgens jou juist wel?)
- Wat voor mogelijkheden heeft een lokale gemeente om te komen tot meer duurzame economische ontwikkeling.
- En wat kan de rijksoverheid doen?

Opdracht 20

- Als je kijkt naar bijvoorbeeld het klimaatprobleem wat zouden overheden van grote landen moeten doen om te zorgen dat het probleem minder wordt?
- Waarom zou het niet makkelijk zijn om zo'n akkoord te sluiten en ook de naleving daarvan af te dwingen? Denk daarbij aan mogelijke reacties van bedrijven en consumenten als er maatregelen worden genomen.

Conclusie: ook overheden zelf dragen in meer of mindere mate bij aan de vervuiling. Daarvoor maken ze keuzes, waarbij ze een afweging moeten maken tegenover andere belangrijke taken die ze hebben. De overheid kan bijvoorbeeld kiezen om een voorbeeldfunctie te vervullen, of niet. De overheid kan via diverse instrumenten invloed hebben op het gedrag van consumenten en producenten als het om milieu gaat. Heffingen, wetten, regels, het zijn instrumenten om een bepaald gedrag af te dwingen of te belonen of te bestraffen. Voor grote problemen moeten overheden met elkaar in overleg. Dit is een lastig proces, omdat iedere overheid andere belangen heeft en de bijdrage aan het probleem van land tot land kan verschillen, inclusief de mate van verantwoordelijkheidsbesef daarover en de eventuele wil om daarmee een bijdrage te leveren.

5. Concreet – vlees noch vis?

Een milieuprobleem dat al heel lang aandacht krijgt is dat van de overbevissing. Er wordt te veel vis gevangen en gegeten, waardoor de visstand zodanig achteruit gaat dat sommige vissen dreigen te verdwijnen. Op de volgende bladzijden vind je een drietal artikelen over dit verschijnsel. Probeer door het lezen van deze artikelen en ook door het zoeken van andere bronnen antwoord te vinden op de volgende vragen.

- 1) Hoe ontstaat het probleem van overbevissing nu precies.
- 2) Wat kan de overheid of wat kunnen overheden doen om het probleem van overbevissing te voorkomen – en waarom moeten de overheden dit doen en doet de vissers dit niet automatisch zelf.
- 3) Wat is de bijdrage van de consument aan dit probleem; maar waarom kan je ook niet zeggen dat dit probleem niet was ontstaan als de consumenten maar geen vis eten.
- 4) Wat verstaat men onder duurzame vis; en waarom kan niet alle vis duurzaam worden gekocht vanaf bijvoorbeeld 1 januari 2010.
- 5) Wat zou dit betekenen voor de prijs van vis, en wat voor de vraag en voor de prijs van vlees?
- 6) Wat vind je van de bewering van een leerling als deze zegt dat door duurzame vis de wereldwijde milieuproblemen dan door de toename van de vleesconsumptie alleen maar groter worden. Wat bedoel je?
- 7) Wat zou je er van vinden als er voortaan kwallenvlees in de winkelschappen ligt of als er voortaan sprinkhanen bij de kassa kunnen worden afgerekend?
- 8) Wat vind je van de stelling dat we gezien onze levensstijl maar moeten accepteren dat in de zee geen vissen maar kwallen moeten zwemmen en dat we ons daar maar aan moeten aanpassen.
- 9) Geef aan wat je als consument kan doen om via je eetpatroon duurzamer te consumeren.
- 10) Hoe zou de overheid en een winkel dit kunnen afdwingen? Vind je dat de overheid of winkel dit moet afdwingen. Licht je antwoord toe.
- 11) Een leerling beweert dat milieuproblemen op te lossen zijn als iedereen maar wil. Dit concludeert hij mede op grond van de artikelen over de overbevissing. Bedenk een argument voor en een argument tegen deze stelling.
- 12) Een leerling beweert dat de overheid naast alle maatregelen een vleestaks moet instellen. En dat behalve dit iedere burger via een systeem als bijvoorbeeld een klantenkaart slechts recht heeft op 200 gram vlees per week. Wat vind je van deze maatregelen en wat denk je dat de gevolgen zijn van deze voorstellen?

EU blijft bij vangstverbod tonijn

LUXEMBURG - Tonijnvissers hebben nul op rekest gerekend met hun verzoek om toch nog wat blauwvintonijn te mogen opvissen.

Een meerderheid van EU-ministers van Visserij weigerde dinsdag te tornen aan het totale vangstverbod dat de Europese Commissie de afgelopen dagen uitvaardigde. "We moeten over een paar jaar nog wel blauwvintonijn kunnen eten", zei minister Gerda Verburg (Visserij). "Ik sta achter het vangstverbod, maar begrijp dat de vissers ontevreden zijn."

Geloofwaardigheid

EU-commissaris Joe Borg (Visserij) sloot de vangst de afgelopen dagen omdat de nationale quota zijn volgevisd. "We willen geen herhaling van vorig jaar, toen we aanzienlijk boven de quota uitkwamen. Dat tast het visbestand en onze geloofwaardigheid aan."

Gecontroleerd

Ministers van Frankrijk, Spanje, Italië, Cyprus en Malta hadden gevraagd om het vangstverbod te herzien, omdat de vangstcijfers niet zouden kloppen. "Wij hebben meerdere bronnen en hebben de cijfers gecontroleerd", verdedigde Borg. Vissers krijgen momenteel erg veel geld voor blauwvintonijn uit de Middellandse Zee, wegens de grote vraag uit Japan. Zo'n 70 procent van deze vis komt er terecht in sushi.

Per 2011 alleen duurzame vis in de supermarkten

LEIDSCHENDAM - Nederlandse supermarkten verkopen per 2011 alleen nog duurzaam gevangen vis die voldoet aan de normen van de Marine Stewardship Council (MSC).

Dat maakte het Centraal Bureau Levensmiddelen (CBL) dinsdag bekend. MSC is vergelijkbaar met het bekendere FSC-keurmerk voor duurzaam geproduceerd hout. Leveranciers die bijvoorbeeld door contractuele verplichtingen pas later kunnen voldoen aan de eisen, mogen werken volgens het iets minder strenge regime van het Responsible Fishing Scheme (RFS). "Maar vroeg of laat moeten alle leveranciers aan de MSC-eisen voldoen", aldus een zegsman van het CBL. "We willen over de hele breedte een omslag maken."

Gecastreerd

Het CBL bepaalde eerder al dat de supermarkten uiterlijk 1 januari 2009 alleen nog varkensvlees verkopen van verdoofd gecastreerde biggen. De koepel signaleerde dit jaar dat mensen lekker en gezond willen eten. Klanten vinden het bovendien belangrijker te weten dat producten op een mens- en diervriendelijke manier zijn geproduceerd. Ook de manier waarop vissen worden gekweekt, gevangen en gedood krijgt daarom aandacht.

Groene lijst

Om het viseters gemakkelijk te maken, verschijnt medio 2008 een 'groene lijst' van verantwoord te consumeren vis. Op die lijst gaat bijvoorbeeld de zogenaamde kuitzieke vis, vis in de paaitijd, in de ban. Enkele supermarkten gingen zelf al aan de slag met het inkopen van duurzame vis. AH sprak met het Wereld Natuur Fonds af dat het visaanbod in de winkels duurzamer wordt en dat er per 31 december minstens tien soorten vis met het MSC-keurmerk liggen.

Haaien

Volgens het Wereld Natuur Fonds sterven veel haaien, dolfinnen en schildpadden omdat ze als bijvangst verstrikt raken in visnetten. Wereldwijd wordt volgens de natuurorganisatie meer dan 75 procent van de commercieel belangrijke vissoorten overbevist of bedreigd met overbevissing. Volgens

Greenpeace kan supermarkt C1000 veel duurzamer inkopen dan nu gebeurt. De milieugroepering voert dinsdag actie bij het hoofdkantoor van C1000 in Amersfoort. Met een zestien meter lange visgraat en een spandoek roepen de actievoerders het concern op meer verantwoorde vis te verkopen.

Europa gaat viskwekers helpen groeien

LUXEMBURG - Viskwekers krijgen een steun in de rug, stelden minister Gerda Verburg (Visserij) en haar collega's van andere landen dinsdag bij EU-beraad.

De kwekers bieden grote kansen om de overbevissing van de zee te beperken. De groei van de sector in de EU stagneert echter, terwijl die elders in de wereld 6 à 8 procent per jaar uitbreidt.

Actieplan

De bewindslieden willen daarom de procedures zoals voor vergunningen versimpelen en de export helpen promoten. Ze bepleiten ook dat de EU meer onderzoeksgeld uittrekt en helpt met het opzetten van producentenorganisaties. Afspraak is dat de Europese Commissie nog dit jaar een actieplan presenteert.

Groei

In Nederland groeit de visteeltsector sterk. De viskwekerijen leveren vooral veel paling, meerval en forel. De teelt van soorten als tilapia, tarbot en tong is nog klein, maar in opkomst. In de EU komt er totaal 1,3 miljoen ton vis uit de zogeheten aquacultuur, goed voor circa 3 miljard euro omzet en 65.000 banen, aldus EU-cijfers. Wereldwijd is dat 52 miljoen ton: goed voor de helft van de menselijke consumptie van vis.

Kwallen hebben vrij spel door overbevissing

PARIJS - Het aantal kwallen in de wereldzeeën neemt hand over hand toe. Inmiddels overheersen de doorzichtige maar sierlijke ongewervelden de wateren zo dat onderzoekers spreken van een ware plaag.

Het is het achtste jaar op rij dat de populatie kwallen, vooral in de Middellandse Zee, is gegroeid. Onderzoekers van het Franse instituut Oceana wijten de toename aan overbevissing. Tonijn, zwaardvis en schildpadden belanden in de visnetten, waardoor de natuurlijke vijanden van de kwal verdwijnen.

Ook de toegenomen watertemperatuur en de vervuiling creëren een prima omgeving voor kwallen, die door hun eenvoudige bouw niet zo veeleisend zijn als bijvoorbeeld vissen.

Ecostructuur

De onderzoekers hadden na zes jaar een afname van het aantal kwallen verwacht, maar die bleef uit. "Als kwallen zich echt in de zee vestigen, is het voor vissen moeilijk het gebied terug te winnen. Dat kan dus een groot probleem zijn voor de ecostructuur", aldus een onderzoeker.